

Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2017

Året som gått

Östgruppens verksamhet har under 2017 fortsatt med samma huvudsakliga inriktning som tidigare. Jämte ett kontinuerligt arbete för att stötta människorättsförsvarare i Östeuropa har vi bildat opinion och spridit information i Sverige och EU om människorättsituationen i våra fokusländer.

Liksom föregående år har vi bedrivit ett omfattande informationsarbete kring situationen i Belarus och Ryssland. Därmed har vi också upprätthållit vår ställning som en av Sveriges ledande aktörer i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter i Östeuropa, med omfattande kompetens samlad hos både anställd personal och ideella medlemmar.

Genom seminariearrangemang, nätbaserade informationsresurser, stödmanifestationer, debattartiklar och annan medverkan i svenska och internationella massmedier har vi fortsatt uppmärksamma förtrycket i Belarus, ett arbete som var särskilt intensivt under våren då landet upplevde de mest omfattande folkliga protesterna på länge.

Vår roll som opinionsbildare är på detta område stark och vi har varit centralt involverade i de Belarusrelaterade diskussioner som förts i Sverige under året. Nästan all offentlig debatt om Sveriges Belaruspolitik – i såväl riksdagen som andra forum – har haft sin upprinnelse i Östgruppens informationsverksamhet och opinionsbildning.

I princip samtliga våra aktiviteter med koppling till Belarus uppmärksammas också i oberoende belarusisk press, och möter allt som oftast stor uppskattning hos landets demokratirörelse.

På motsvarande sätt har vi under 2017 bevakat utvecklingen i Ryssland. Vi har fortsatt att uppmärksamma de ryska människorättsförsvararnas utsatta situation, och den repression som de utsätts för av landets myndigheter. Vi har också engagerat oss i HBTQ-personers rättigheter, särskilt i ljuset av den förföljelse

som drabbat homosexuella i den ryska delrepubliken Tjetjenien. Dessutom har vi stöttat politiska fångar i Ryssland via olika aktioner och aktiviteter. Genom välbesökta seminariearrangemang har vi hjälpt företrädare för den ryska demokratirörelsen att nå ut med sitt budskap till en svensk publik. Vårt arrangemang Rysslandsdagarna lockade många åhörare till intressanta diskussioner och samtal med medverkan av mycket namnkunniga ryska experter. I samband med Rysslandsdagarna uppmärksammade vi också den svåra människorättsituationen på Krim.

De senaste årens utveckling i Ukraina har lett till ett ökat intresse för detta land bland Östgruppens medlemmar, vilket också gett avtryck i föreningens verksamhet. Under 2017 kunde vi sålunda för första gången arrangera Ukrainadagar i Stockholm, med inbjudna gäster från den ukrainska människorättsrörelsen. Ukrainadagarna mötte stor uppskattning och kommer att upprepas under 2018.

Samtidigt som vi verkat som självständig opinionsbildare har vi också fortsatt samarbeta med andra aktörer i Sverige och Europa för att öka vår genomslagskraft och nå större målgrupper.

På kommande sidor redogör vi mer detaljerat för vårt arbete och vad vi uppnått. Precis som tidigare har många aktiviteter kunnat genomföras tack vare våra ideellt engagerade medlemmar. Ett stort tack till er alla!

Martin Uggla, ordförande, Östgruppen

Några resultat av Östgruppens arbete 2017:

- Sveriges Belarusbistånd blev föremål för politisk diskussion efter våra avslöjanden om hur svenska biståndsmedel förmedlats till aktörer med ansvar för allvarliga människorättsbrott. Överhuvudtaget hade i praktiken all Belarusrelaterad offentlig diskussion i Sverige sitt ursprung i Östgruppens informations- och påverkansarbete.
- Genom vår medverkan i internationella kampanjer fick offer för förtryck och repression i Ryssland och Belarus stöd och solidaritet från omvärlden.
- Vårt påverkansarbete bidrog till att frågan om den svåra människorättssituationen på Krim togs upp på hög politisk nivå i Sverige.
- Intresserade medlemmar fick möjlighet att kanalisera sitt engagemang genom olika medlemsinitierade aktiviteter. Bland annat inleddes planeringen av en medlemsresa till Belarus, som kommer att genomföras 2018.
- Våra kollegor i Östeuropa fick stöd i sitt viktiga människorättsarbete.
- Ryska, belarusiska och ukrainska människorättsförsvarare gjorde sig hörda i Sverige genom seminarier och andra offentliga arrangemang.

Kontinuerlig bevakning av människorättssituationen i Belarus

Under 2017 fortsatte Östgruppen följa och reagera på utvecklingen på människorättsområdet i Belarus. Vi uppmärksammade konkreta brott mot de mänskliga rättigheterna och spred information till såväl allmänhet som professionellt verksamma aktörer i Sverige. Vi analyserade händelseutvecklingen och bildade opinion med utgångspunkt i denna analys. Huvudsakligen har detta skett genom publicistisk verksamhet, jämte medverkan i seminarier och intressentmöten, i såväl egen som andras regi.

Människorättssituationen i Belarus förblev svår under 2017. I samband med utbredda folkliga protester under våren slog myndigheterna till hårt mot fredliga demonstranter och aktivister inom demokratirörelsen. Antalet gripna personer var därvid det största sedan det brutala efterspelet till presidentvalet 2010.

Några systematiska förbättringar på människorättsområdet har inte ägt rum, och repressionen mot oliktankande fortsatte enligt samma mönster som tidigare. EU valde trots detta att fortsätta stärka sin relation med landets regim.

Dödsstraffet tillämpades aktivt och två personer avrättades under året.

Precis som tidigare vägrade de belarusiska myndigheterna konsekvent att samarbeta med de FN-organ som påtalat regimens övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Regimen fortsatte således ignorera fällande domslut från FN:s människorättskommitté, trots att man är skyldig att verkställa dessa.

Granskning av det svenska Belarusbiståndet

Östgruppen har under året granskat hur Sveriges bistånd till Belarus används, mot bakgrund av det oberoende belarusiska civilsamhällets ökade svårigheter att få internationell finansiering till sitt viktiga arbete. Vi har eftersökt information om hur det svenska biståndet fördelas på olika sektorer, vilket dock visade sig vara oväntat svårt. Först efter en JO-anmälan om långsam handläggning lämnade UD och Sida ut utkrävda offentliga handlingar, och då endast i begränsad omfattning, med hänvisning till utrikessekretess.

Likväl kunde vi bland annat påvisa flera fall där svenska biståndsmedel förmedlats till tveksamma eller direkt skadliga ändamål. Ett exempel är ett projekt där FN-organet UNDP agerar mellanhand, men som drivs av det belarusiska skattedepartementet, vars ledning gjort sig skyldig till grova människorättsbrott. Vi kritiserade detta i en debattartikel i biståndstidningen OmVärlden, vilket i förlängningen ledde till att frågan togs upp i Sveriges riksdag.

Vi uppmärksammade också att UD anslagit medel till en insats som skulle ”utreda mer värdet av att inrätta en människorättsinstitution i Belarus”. Uppdraget att genomföra utredningen hade – också denna gång via UNDP – gått till en regimlojal organisation

vars ledande företrädare försvarat människorättsövergrepp i samband med demokratirörelsens protester under våren 2017. Först efter att vi genom andra kanaler lyckats ta fram konkreta underlag tillstod Sida och ansvariga beslutsfattare på UD att den aktuella insatsen överhuvudtaget existerade, innan dess förnekade man kännedom om densamma. Vårt avslöjande väckte också viss uppmärksamhet i belarusiska oberoende massmedier.

Omvärlden
Sveriges ledande magasin om globala frågor

Start | Nyheter | Intervju | Kultur | **Opinion** | Podd | Reportage | Prenumerera!

Ledare
Analys
Krönikor
Debattartiklar

Martin Ugglå är ordförande i Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter.
Foto: Anders Mattsson

DEBATT
Svenska biståndspengar gick till regimlojal organisation i Belarus

Publicerad: den 26 september 2017

200 000 svenska biståndskronor har gått till en regimnära organisation i Belarus vars företrädare

UD/Sida svarar:
I en skriftlig kommentar till Omvärlden svarar Utrikesdepartementet på följande vis:
"Ugglå hävdar att

Sveriges och EU:s Belaruspolitik

Våren 2017 präglades i Belarus av förnyad hård repression mot oliktankande, med många hundra gripanden av fredliga demonstranter jämte andra övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. I ljuset av denna utveckling krävde vi en omprövning av Sveriges och EU:s Belaruspolitik, som på senare år blivit alltmer inriktad på dialog med diktaturregimen. Vi publicerade bland annat en debattartikel där vi uppmanade Sverige och EU att slutgiltigt klippa banden med Lukasjenkas regim och istället helhjärtat stödjade landets demokratirörelse. Vi sände också ut flera pressmeddelanden som fick riksdagsledamöter från olika partier att agera och utkräva svar av ansvariga ministrar.

Visumfrihet

I samband med att Belarus i januari avskaffade visumtvånget för EU-medborgare som vill göra ett kort besök till Belarus, uppmanade Östgruppen Sveriges regering att driva på inom EU för att uppnå motsvarande visumlätnader för belarusier som vill besöka EU. Östgruppen är sedan länge medlem i ett internationellt nätverk för ett visumfritt Europa.

”Ge förtryckarna en läxa!”

Östgruppen anslöt sig under sommaren till kampanjen Ge förtryckarna en läxa, till stöd för belarusiska studenter som drabbats av repression på grund av sitt samhällsengagemang. Minst tolv studenter relegerades på uppenbart politiska grunder från sina universitetsstudier under åren 2016-2017, och inom ramen för kampanjen krävde vi dels att dessa studenter skulle återfå sina studieplatser, dels att de aktuella belarusiska universitetens utländska samarbetspartner skulle göra mer för att påverka situationen så att repressionen skulle upphöra.

Medverkan i massmedier

Östgruppens ordförande har medverkat i flera massmedieinslag om Belarus under året, däribland i Sveriges radios program Studio ett, Konflikt och Radiokorrespondenterna, samt i SVT Kulturnyheterna. Vi har också i hög grad använt sociala medier, särskilt Facebook och Twitter, för att nå ut med Belarusrelaterad information.

Pressbild Shuma

Belarusdagarna 2017

Belarusdagarna hölls 28-30 mars. Först ut var "Belarus Underground" på Teater Giljotin. Arrangemanget föregicks av massgripanden i samband med vårens utbredda demonstrationer mot det så kallade "Parasitdekretet", som kulminerade på Frihetsdagen (Den Volhi) den 25 mars i Minsk. Vi inledde med ett samtal kring händelseutvecklingen. I samtalen deltog Rusia (frontfigur i gruppen Shuma) Inha Lindarenka (34mag.net) och Volha Kaskevitj (BAHNA). Även Andrej Yahorau (Centrum för Europeisk Transformation) och den oppositionella parlamentsledamoten Anna Kanapatskaja (Förenade Medborgarpartiet) slöt an till samtalet. Därefter gav Shuma en uppskattad konsert.

Dagen därpå höll vi i ett heldagsseminarium på Medelhavsmuseet. Förutom ovanstående medverkade även människorättsförsvaren Leamid Sudalenka från Homel i paneldiskussionerna där, liksom ett antal svenska talare: Östgruppens ordförande Martin Ugglå, Dmitri Plax (journalist, författare och producent), Eva Sundquist (UD) och Jesper Roine (SITE, Handelshögskolan).

Sista dagen visade vi en dokumentärfilm av Daria Karol på temat Razpredelenije (den obligatoriska 2-åriga arbetstjänstgöring som belarusiska studenter vars utbildning be-

kostats av staten måste göra efter examen). Efter filmvisningen följde samtal med regissören. Utöver dessa offentliga tillställningar så var våra Belarusiska gäster på möten på UD och i Riksdagen.

Amnesty Press rapporterade från Belarusdagarna och knappt 200 entusiastiska gäster besökte de olika arrangemangen.

Möte på riksdagen

Seminarium med LSU om unga i Belarus

Tillsammans med LSU arrangerade Östgruppen i november ett välbesökt seminarium med fokus på förutsättningarna för ungdomsorganisationer inom det belarusiska civilsamhället. I seminariepanelen medverkade Martin Uggla och representanter för såväl LSU samt det belarusiska ungdomslandsrådet RADA.

Belaruski Klimat 30 år

Östgruppen arrangerade tillsammans med Dome of Visions ett flerdagars-program tillägnat den belarusiska kulturgruppen Belaruski Klimats 30-årsjubileum. En av programpunkterna bestod av ett seminarium som kretsade kring den fria kulturens roll i en diktatur, med medverkan av bland annat dramaturgen Dmitri Plax, kulturjournalisten Hynek Pallas och Östgruppens ordförande Martin Uggla.

Kontinuerlig bevakning av människorättssituationen i Ryssland

Östgruppen har under 2017 bevakat människorättssituationen i Ryssland, där repressionen mot oliktankande blivit alltmer omfattande på senare år. Vi har spridit information och bildat opinion om övergrepp, med särskilt fokus på den utsatta situationen för landets oberoende civilsamhälle. Huvudsakligen har detta skett genom publicistisk verksamhet, jämte medverkan i seminarier och intressentmöten, i såväl egen som andras regi, samt genom kontinuerligt påverkansarbete riktat till ansvariga politiker och tjänstemän. Ryska myndigheter har fortsatt trakassera landets oberoende civilsamhälle, bland annat med den så kallade agentlagen, som innebär att alla ideella organisationer som verkar politiskt och tar emot finansiering från utlandet är skyldigt att registrera sig som ”utländsk agent”. Syftet med lagen är i första hand att smutskasta och misskreditera de organisationer som verkar för demokrati och mänskliga rättigheter. Myndigheterna vidtog också aktiva åtgärder för att inskränka yttrandefriheten, inte minst på internet.

Rättsväsendet fortsatte uppvisa allvarliga brister. I slutet av året betraktades omkring 70 personer som politiska fångar av den ansedda människorättsorganisationen Memorial. Östgruppen har uppmärksammat förekomsten av politiska fångar i Ryssland på olika sätt, bland annat genom en manifestation i Stockholm i maj, genomförd i samarbete med Ordfront.

Situationen i Norra Kaukasus präglades under året fortsatt av grava människorättsbrott och allvarliga trakasserier samt attacker mot dem som dokumenterade och uppmärksammade övergreppen.

Sveriges demokratistöd till Ryssland

Östgruppen fortsatte under 2017 sitt påverkansarbete för ett ökat svenskt demokratistöd till Ryssland. Med utgångspunkt i en regeringsskrivelse där sambandet mellan säkerhet och mänskliga rättigheter betonas, publicerade vi en debattartikel i OmVärlden under rubriken ”Demokratistöd till Ryssland främjar svensk säkerhet”.

Efter att i många år mer eller mindre ensamma ha bildat opinion för ökat demokratibistånd till Ryssland, upplever vi att fler aktörer anslutit sig till vår analys och de slutsatser som den utmynnat i. Förhoppningsvis kommer det också att få konkret genomslag i kommande statsbudgetar.

Förföljelse av homosexuella i Tjetjenien

Under våren 2017 drabbades homosexuella personer i Tjetjenien av myndighetsinitierad förföljelse i stor skala. Mer än hundra personer misstänks ha gripits inom ramen för förföljelsen. Östgruppen var en av medarrangörerna (tillsammans med bland annat Svenska Amnesty) till en stor manifestation utanför Rysslands ambassad i Stockholm, bland talarna märktes författaren och komikern Jonas Gardell.

Medverkan i massmedier

Östgruppens ordförande medverkade i flera massmedier i samband med att förföljelsen av homosexuella i Tjetjenien uppmärksammades. Ovan nämnda manifestation föranledde också medierapportering i såväl Sveriges Radio som ledande svenska dagstidningar, och sändes även direkt på DN:s och Expressens webb-TV-kanaler. Vi har också i hög grad använt sociala medier, särskilt Facebook och Twitter, för att nå ut med Rysslandsrelaterad information.

Samtal och filmvisning: Rysslands politiska fångar

Mellan den 9-12 mars gästades Östgruppen av filmskaparen Olga Kravets samt människorättsförsvararen Olga Romanova, ordförande för organisationen Det fängslade Ryssland. Tillsammans med Tempo dokumentärfilmfestival samarrangerade vi en filmvisning på Bio Rio där vi visade Olga Kravets dokumentärfilm "Its getting dark" i vilken hon följer familjerna till fem politiska fångar i Ryssland. Filmvisningen följdes av ett samtal mellan Olga Kravets, Olga Romanova och Stig Fredriksson om politiska fångar och fängelseförhållanden i Ryssland idag. I samband med Olga Romanovas besök i Stockholm arrangerade vi också ett annat seminarium där hon återigen berättade om fängelseförhållanden i Ryssland, och om de risker man tar som aktiv medborgare i Ryssland idag.

Olga Romanova, Olga Kravets och Stig Fredriksson
Foto: Anders Mattsson

Tobias Ljungvall, Natalja Grjaznevitj och Pavel Tjikov
Foto: Anders Mattsson

Rysslandsdagarna 2017

Östgruppens Rysslandsdagar hölls år 2017 mellan den 14-16 november. Första kvällen arrangerade vi två panelsamtal på Svenska Institutet. Den första panelen berörde behoven av stöd till människorättsrörelsen samt vilka innovativa vägar man kan finna framåt. Deltog i panelen gjorde Konstantin Baranov (Youth Human Rights Movement), Tatjana Tolsteneva (Infometr/Team 29), Martin Ugglå (Östgruppen) och Åsa Lundmark (SI). Konstantin presenterade sin färsk rapport om vilka behov det ryska civilsamhället har, och Tatiana berättade om de förnyelsebehov hon ser. De två sistnämnda diskuterade vilka möjligheter som finns - och saknas - från svenskt håll. Efter en mingelpaus med borsjtj så tog panel två vid. Panelen fokuserade på de omfattande protester som pågått i Ryssland under året. Deltog i panelen gjorde Pavel Tjikov (Agora), Tatjana Tolsteneva (Infometr/Team 29) och Natalja Grjaznevitj (Open Russia). Pavel berättade om hur det juridiska arbetet påverkats av de ökande protesterna, Tatiana om hur det kommit att förändra människorättsförsvarares sätt att arbeta, och Natalja om sina egna erfarenheter av att arrangera och delta i protester och vad som driver de som protesterar.

Vidare arrangerade vi även en halvdag tillsammans med Utrikespolitiska Institutet. Under halvdagen på UI höll vi två seminarier. I det första seminariet som handlade om om repressionen i Ryssland talade Mikhail Savva (SOVA), Zoja Svetova (Open Russia) och Lena Jonson (UI). Mikhail Savva redogjorde för de olika metoder av repression som den ryska statsmakten använder sig av, Lena Jonson om konservatismens nyuppväckta roll för att skapa stöd i samhället, och Zoja berättade om sitt arbete med politiska fångar. Panel två berörde valen i Ryssland och där deltog återigen Mikhail Savva (SOVA) men också Natalja Grjaznevitj (Open Russia) som talade om de nya unga politikerna i Ryssland och vad de kan åstadkomma. En central frågeställning var huruvida de senaste lokalvalen och det ökande politiska engagemanget gör att det finns anledning till hopp,

eller om avsaknaden av demokratiska institutioner innebär att situationen för demokrati i Ryssland är nattsvart.

Sista kvällen höll vi en konsert med det rysk-ukrainska folkmusikbandet Nemnogo Nervno på Improvisation & co. Inför konserten hölls ett samtal mellan Zoja Svetova och Stig Fredrikson.

Vi arrangerade även ett seminarium på Riksdagen om framtidsutsikter för människorätts-situationen i Ryssland med talarna Pavel Tjikov, Tatjana Tolsteneva och Ambassadör Andreas von Beckerath.

Utöver ett flertal möten på UD, Riksdagen, SIDA mfl så genomförde även TV4 en intervju med Natalja.

Samtal innan konsert
Foto: Anders Mattsson

Seminarium om civilsamhälleskontakter Ryssland – Sverige

Östgruppen samarrangerade ett seminarium på ABF den 7:e mars om betydelsen av civilsamhälleskontakter mellan Sverige och Ryssland tillsammans med tioalet andra svenska civilsamhällesorganisationer. Talade vid seminariet gjorde Galina Timtjenko, Lars Ingelstam, Tim Andersson, Olof Kleberg och Siri Sandqvist. Under seminariet diskuterades möjligheter till att förbättra samarbetet mellan svenska och ryska civilorganisationer.

Norra Kaukasus

Under året har vi även arrangerat ett seminarium om Tjetjenien och Dagestan, samt en Tjetjenien demonstration. En beskrivning av dessa finns att läsa om under avsnittet om Kaukasus.

Demonstration för politiska fångar

Tillsammans med Ordfront arrangerade vi en mindre demonstration den 6:e maj i solidaritet med de politiska fångarna i Ryssland. Demonstrationen hölls på årsdagen av Bolotnaja-protesterna som inträffade den 6 maj 2012.

Utställning och samtal: Meanwhile across the mountain

Kvällen den 24:e januari höll vi en helkväll på tema Kaukasus på Galleri Kontrast dit vi bjudit in den tjetjenska kvinnorrättsaktivisten Lejla Tsurojeva samt journalisten Aida Mirmaksumova från Dagestan. På Galleriet visades fotografen Jens Olof Lastheins fotografier från Kaukasus, och Jens inledde även kvällen med att berätta om sina många resor i regionen. Därefter följde ett panelsamtal om mänskliga rättigheter med inbjudna journalister och aktivister från olika delar av Kaukasus. Utöver Aida och Lejla deltog en journalist från Armenien, en analytiker från Azerbajdzjan och en kvinnorrättsaktivist från Sydossetien som andra svenska organisationer bjudit in. Samtalet leddes av journalisten Jesper Lindau. Den välbesökta helkvällen avslutades med ett mingel med kaukasiska tillugg.

Arzu Gejbullajeva och Andrej Bastunets
Foto: Anders Mattsson

Yttrandefrihetsseminarium

Tillsammans med det svenska civilsamhällesnätverket för det Östliga Partnerskapet & Ryssland så arrangerade vi en halvdag om yttrandefriheten i Östeuropa den 25 januari på Myntkabinettet. Seminariet bestod av två paneler med talare från hela det Östliga Partnerskapet: Arzu Gejbullajeva (Azerbajdzjan), Aida Mirmaksumova (Georgien), Viktor Gotisan (Moldavien), Boris Navasardian (Armenien), Oksana Romaniuk (Ukraina), Andrej Bastunets (Belarus) samt Volodymyr Prytula (Ukraina). Panelsamtalen fokuserade främst på kontrollerade samt oberoende medier, fängslade journalister och repressiv lagstiftning i de olika länderna.

Demonstration för att stoppa utrensningen av de homosexuella i Tjetjenien

Den 2:a juni samarrangerade Östgruppen, Amnesty, RFSL mfl en demonstration utanför ryska ambassaden i syfte att kräva ett stopp på utrensningarna av homosexuella i Tjetjenien och att mänskliga rättigheter respekteras i republiken. Östgruppens ordförande Martin Ugglå höll tal och demonstrationen bevakades av såväl Sveriges Radio, Expressen och DN.

Martin Ugglå håller tal under demonstrationen

Ukrainadagarna 2017

Den 22-24 maj höll Östgruppen sina första Ukrainadagar. Dagarna bestod av två kvällsevenemang och ett heldagsseminarium. Invigningskvällen hölls i Grillska Husets (Stadsmissionens) lokaler. Den Sverigebaserade konsertpianisten Natalya Pasichnyk presenterade ett projekt på tema ” Politisk repression av ukrainska kulturpersonligheter”, varvat med framförande av ukrainsk konstmusik i samverkan med den framstående svenske violinisten Christian Svarfvar. Kvällen arrangerades i samarbete med Ukrainska Institutet.

Dagen därpå höll vi i ett heldagsseminarium, under dagen genomfördes fyra seminariepass på olika teman:

- ”Mänskliga rättigheter i ockuperade områden (Östra Ukraina och Krim)” Paneldeltagarna gav exempel och analyserade den aktuella situationen, med fokus på bland annat yttrandefrihet och slavarbete i fångelser.

- ”Det säkerhetspolitiska läget – idag och i framtiden” Martin Kragh, Utrikespolitiska institutet, Tetyana Malyarenko, forskare vid Uppsala Centrum för Rysslandsstudier, samt Evgen Fedtjenko, grundare av StopFake, hade ett samtal om bland annat säkerhetssituationen i Ukraina, informationskriget och den geopolitiska situationen.

Natalya Pasichnyk på pianot
Foto: Anders Mattsson

- ”Efter Majdan – Att bygga en fungerande rättsstat” där Evgen Zacharov från Kharkiv Människorättsgruppen, Tetiana Peclun från Anti-corruption Action Center och Martin Runsten från Fackförbundet ST deltog i diskussionen om korruptionen och reformprocessen.

Dagen avslutades med ett seminarium med tema ”Sveriges engagemang för Ukraina”. Under de olika passen medverkade dels inbjudna ukrainska gäster, dels forskare/experter och myndighetsföreträdare (UD) från Sverige.

De andra kvällsevenemanget ägnades åt Krimtatarernas situation (visning av SVT-korrespondenten Elin Jönssons dokumentär ”Jamalas kamp” med efterföljande samtal där Elin Jönsson själv medverkade tillsammans med människorättsförsvararen Tamila Tasjeva).

Två möten med UD-tjänstemän, där alla ukrainska gäster medverkade, anordnades också i samband med Ukrainadagarna. Vi hjälpte också till att förmedla kontakt mellan de medverkande och Ukrainas ambassad i Sverige.

Samtal med Elin Jönsson och Tamila Tasjeva efter visning av ”Jamalas kamp”

Filmvisning av ”Mustafa”

Vid årets sista medlemsmöte visade vi dokumentärfilmen ”Mustafa” som följer den Krimtatariska ledaren Mustafa Dzemilevs liv och krimtatarernas kamp för sitt hemland.

Centralasiendagarna

Tillsammans med Centralasiengrupperna samarrangerade vi ett panelsamtal om feminism och kultur i Centralasien under deras Centralasiendagar 26-27 november. Talare: Zjanar Sekerbajeva och Ruth Jenrbekova.

”De som ville gjorde vårt nutidstest ’Sant eller falskt’, som ofta blev en ingång till intressanta samtal om situationen i våra fokusländer”

Bok- och biblioteksmässan i Göteborg hölls den 28 september till den 1 oktober. Östgruppen deltog med monter på internationella torget och ett spännande seminarie- och samtalsprogram. Våra huvudgäster var Konstantin Baranov (Youth Human Rights Network, Ryssland) och Svetlana Zacharova (Russian LGBT Network), som vi bjöd dit i samarbete med RFSL. Vår monter byggdes kring en interaktiv presentation (se nedan), och vår nystartade nyhetssajt iöst.nu, vars logotyp prydde både montervägg och medarbetares t-shirts. Färska nyheter från iöst.nu rullade också på en bildskärm i montern.

Vi arrangerade tre seminarier på Internationella torgets stora scen. Det första seminariet (som egentligen var två på varandra följande seminarier med skilda paneler) handlade om det minskande utrymmet för det civila samhället, och var ett samarrangemang med Union to Union: Angreppen på civilsamhället – en global utmaning! Där medverkade Martin Uggle (Östgruppen), Konstantin Baranov, Elsa Håstad (Sida), Kristina Henschen (Union to Union), Annika Andersson (Diakonia) samt Sharan Burrow (International Trade Union Confederation). Modererade gjorde Maja Aase, kommunikationschef på Union to Union.

BOKMÄSSAN

Därefter höll vi i ett seminarium på HBTQ-tema: ”Ryssland – från statsstödd homofobi till hatbrott”. Medverkande gjorde Konstantin Baranov och Svetlana Zacharova. Jon Fridholm från Östgruppen modererade.

I det sista seminariet problematiserades biståndsprojekt som involverar statliga aktörer i auktoritära länder: Biståndet - Kan vi bygga demokrati tillsammans med antidemokrater? I panelen medverkade Martin Ugglå, Kent Härstedt (Forum Syd) och Erik Jennische (Civil Rights Defenders). Nils Resare från Blankspot project modererade.

Vi höll dessutom i fem TEA-Talks (Samtal över samovaren) i vår monter på följande teman:

”Vardagsförtryck i Belarus” med Martin Ugglå.

”Att verka för HBTQ-rättigheter i Ryssland” med Svetlana Zakharova.

”Har demokratin någon chans i Putins Ryssland?” med Stig Fredriksson.

”Hur kan vi stödja civilsamhället i Ryssland och Belarus?” med Konstantin Baranov, samt:

”Tanjas Gata – Rysk vardag 1917-2017” med Kalle Kniivilä.

Därutöver hade vi med oss en interaktiv presentation, ”Tystade Röster”, till mässan. Den illustrerar det krympande civila samhället i Belarus och de problem som människorättsförsvarare i det belarusiska civila samhället kämpar med.

Vi delade också ut rapporter och våra nytryckta informationsfoldrar till besökarna i vår monter och berättade om Östgruppen och vårt arbete. De som ville gjorde vårt nutids-testtest ”Sant eller falskt”, som ofta blev en ingång till intressanta samtal om situationen i våra fokusländer.

”Innehållet anses hålla hög kvalitet”

Våren 2018 slog vi ihop nyhetssidorna Fokus Ryssland och Fokus Vitryssland, samt bloggarna Ryska rättigheter och Belarusbloggen, till en samlad sida med adressen iöst.nu. Bakgrunden var att vi länge upplevt vår webbnärvaro som alltför splittrad. Med iöst.nu har den mer fått karaktären av en nättidning. Den nya sidans lansering föregicks också av ett ganska omfattande form- och namngivningsarbete.

Totalt publicerades under året 223 texter på iöst.nu och dess föregångarsidor.

Ett viktigt ämne var vårvinterns belarusiska protester mot det så kallade parasitdekretet. Mängder av demonstranter greps och under resten av året återgick myndigheterna till kortvariga arreststraff i samband med icke-tillståndsgivna demonstrationer, efter att under ett par år ha begränsat sig till bötesstraff. Nedslaget mot protesterna följdes också av uppiktade terroristanklagelser och tortyr mot medlemmar i den sedan länge nedlagda oppositionella ”Vita legionen”.

iöst.nu

HEM NYHETER OPINION BLOGG INFO ÖSTGRUPPEN ↗

MARTIN UGGLA

2017-03-15

Direktsändning från dagens demonstrationer i Belarus

Här kan man följa Radio Svabodas direktsändning från dagens regimkritiska protester i Belarus.

Östgruppen

MARTIN UGGLA

2017-03-15

Spänt i Belarus inför demonstrationer

Det verkar bli en dramatisk kväll i Belarus. Flera demonstrationer planeras, i Minsk, Mahiljou och Hrodna. Under dagen har rapporter strömmat in från olika håll...

Betygsätt iöst.nu

Vad tycker du om iöst.nu?

1. Betygsätt iöst.nu

- Bra
- Okej
- Inte så bra

skapad med SurveyMonkey

Arkiv

Sök ...

Nyheter: Ryssland

Visselblåsare mördad i häkte
2018-04-18

Låg rysk protestvilja
2018-04-16

BELARUS

2017-03-15

Nyheter: Belarus

Förutom att uppmärksamma dessa och andra människorättskränkningar har vi varit kritiska mot EU:s tendens att se mellan fingrarna på dem. I den dialog med regimen som pågår sedan 2015 har mänskliga rättigheter fått stryka på foten av hänsyn till förmodade geopolitiska skiftningar efter att konflikten i Ukraina bröt ut.

Även i Ryssland initierades omfattande demonstrationer av oppositionspolitikern och korruptionsavslöjaren Aleksej Navalnyj, vilket av myndigheterna hanterades genom ett visst mått av repression och genom att vägra Navalnyj att få ställa upp i följande års presidentval. Den ryska regimens kampanj mot HBTQ-personer avslöjades också ha antagit mycket brutala proportioner i det traditionsbundna Tjejenien, med fängslanden och mord på bland andra en känd popsångare.

På det ockuperade Krim fortsatte förföljelsen av krimtatarer, även om några av deras ledare förhandlades loss ur fängelse av Turkiet.

Antalet visningar av det publicerade materialet är inte helt lätt att beräkna men tycks ha varit omkring 23000. Det innebär tyvärr en nedåtgående trend sedan ett par år tillbaka. En enkätundersökning bland läsare av iöst.nu ger dock vid handen att innehållet anses hålla hög kvalitet.

Årsmöte

Den 27 april hölls Östgruppens årsmöte i Solidaritetshuset i Stockholm. Årsmötet inleddes med förtäring av georgisk plockmat och följdes sedan av sedvanliga årsmötesförhandlingar. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och val förrättades enligt följande:

- Ordförande: Martin Ugglå (omval)
- Kassör: Kristina Jubel (omval)
- Ordinarie ledamöter: Inga Ollars (omval), Lars-Erik Öller (omval), Nanna Holst (omval) och Hanna Söderbaum (nyval)
- Suppleanter: Anders Mattsson (omval) och Lana Willebrand (nyval)
- Extern revisor (ordinarie): Carola Nilsson, auktoriserad revisor, Prosper Revision (nyval)
- Extern revisor (suppleant): Lars Fredriksson, auktoriserad revisor, Prosper Revision (nyval)
- Intern revisor (ordinarie): Lisen Jones (nyval)
- Intern revisor (suppleant): Linda Isaksson Lööv (nyval)
- Valberedning: Amanda Lövkvist, sammankallande, och Jana Frolén (båda omval)

Vidare beslutades om bibehållna medlemsavgifter för 2017: 200 kr för helbetalande och 150 kr för pensionärer, studerande och arbetsökande.

Efter den formella delen av årsmötet lyssnade vi på ett föredrag på temat rysk litteratur av journalisten och Rysslandskännaren Erik Klefbom.

Styrelse

Styrelsen som valdes vid årsmötet konstituerade sig där ledamöterna fick ansvar för var sitt arbetsområde. Konstitueringen såg ut som följer:

- Ordförande (övergripande ansvar samt officiell talesperson): Martin Ugglå
- Kassör: Kristina Jubel
- Belarus: Lana Willebrand
- Ryssland: Inga Ollars
- Medlemmar och internt föreningsarbete: Inga Ollars
- Kaukasus: Lars-Erik Öller
- Ukraina: Hanna Söderbaum och Anders Mattsson
- Personal: Nanna Holst

Styrelsen har under 2017 haft sju möten, samt ett kortare möte i samband med årsmötet. Mellan mötena har styrelsen fattat beslut via sin e-postlista.

Den 26-27 augusti hade styrelsen och personalen en gemensam upptaktshelg på Lillsveds folkhögskola i Stockholms skärgård. Då diskuterades bland annat föreningens vision och värdegrund. Vi arbetade också med problem- och målanalys samt kommande års verksamhetsplan. Dessutom ägnades ett pass åt en videosänd föreläsning om stresshantering, som ett led i Östgruppens arbetsmiljöarbete.

Verksamhetsstöd

För 2017 beviljades Östgruppen ett verksamhetsstöd från Folke Bernadotteakademin på 300 000 kronor, samma belopp som föregående år. Verksamhetsstödet har liksom tidigare gett oss möjlighet att ha en organisationssamordnare anställd, under året uppgick tjänstgöringsgraden till cirka 30 %. Organisationssamordnarens roll är främst att fungera som en sammanhållande länk i organisationen. Arbetsuppgifterna har bland annat bestått av att stödja och koordinera det ideella arbetet och styrelsearbetet, sköta kommunikation med medlemmar, andra organisationer och en intresserad allmänhet, samt att ansvara för viss löpande administration. För att stärka föreningens administrativa kapacitet användes också delar av verksamhetsstödet (motsvarande 20 % tjänst) till att finansiera styrning och ledning av verksamheten.

Verksamhetsstödet har dessutom bekostat vissa medlemsaktiviteter som till exempel Café Östgruppen, jämte delar av ovan nämnda upptaktshelg för styrelse och personal. Stödet har också finansierat Östgruppens medlemsavgift till vår arbetsgivarorganisation Idea och teknisk hjälp samt viss IT-support. I oktober lämnades en ny ansökan in till Folke Bernadotteakademin om verksamhetsstöd för år 2018, vilken senare också den beviljades, och glädjande nog med ett större belopp, 450 000 kronor.

Kansliet

Bemanningen på Östgruppens kansli har precis som närmast föregående år påverkats av ett par längre sjukskrivningar. Martin Ugglas har sålunda fortsatt som tillförordnad kanslichef under året. Under våren 2017 anställdes Martin Carlswärd som ekonom, efter Lisen Jones som gått i pension. Ekonomtjänsten blev dock åter vakant under hösten, varvid en ny utlysning gjordes och Natalie Sterman rekryterades. Lisen Jones har bistått med överlämningsstöd under hela verksamhetsåret.

Under en kortare period har Hanna Söderbaum vikarierat på kansliet, och vår tidigare medarbetare Samvel Atabekyan har gjort punktinsatser vid flera tillfällen.

Fred Ugglas, som arbetat med support och utveckling på IT-området, lämnade under hösten sin tjänst, men har i väntan på en ny permanent IT-lösning fortsatt hjälpa oss med vissa löpande nödvändiga åtgärder.

Övergripande personalfrågor och nyanställningar har skötts av en särskild arbetsgivargrupp där styrelseledamoten Nanna Holst och tf kanslichef Martin Ugglas samt personaladministratören Jennifer Sjöo ingått. Löpande ärenden har hanterats av Jennifer Sjöo och Martin Ugglas. Östgruppen är medlem i arbetsgivarorganisationen Idea och får därigenom ett stort stöd i arbetsgivarfrågor. Genom Idea är vi anslutna till Tjänstemannaavtalet mellan Unionen och Idea.

Personalen har haft två personaldagar, i juni och december, förutom den upptakt som genomfördes tillsammans med styrelsen. Vid personaldagarna har vi diskuterat aktuella frågor, utvärderat nuvarande verksamhetsperiod och planerat för den kommande, samt

genomfört gemensamma aktiviteter.

Östgruppens kansli fanns under året i fyra kontorsrum i Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40 på Söder i Stockholm. I Solidaritetshuset finns också gemensamma utrymmen och service som vi delar med andra föreningar.

Hemsidan

Östgruppens hemsida är navet i våra digitala plattformar. Under 2017 har den uppdaterats löpande och därmed fungerat som en viktig informationsresurs för den som intresserar sig för vår verksamhet. Ett tidigare påbörjat arbete med att förnya våra nyhetssidor och bloggar slutfördes under året, vilket resulterade i den nya informationssajten iöst.nu.

Medlemmar

Vid årsskiftet 2017-2018 hade Östgruppen 141 medlemmar, att jämföra med 133 året dessförinnan. Medlemmarna är av största vikt för Östgruppen och de hjälper ofta till vid våra olika arrangemang, föreslår ämnen att ta upp och deltar aktivt i vår verksamhet. Under året har vi haft två medlemsmöten där vi förutom verksamhetsplanering haft kunskapsorienterade programpunkter: dels en lägesuppdatering om situationen i Ryssland med den inbjudna ryska journalisten Olga Romanova, dels visning av en dokumentärfilm om Krimtaterarnas ledare Mustafa Dzjemilev.

Liksom tidigare år har en gemensam medlemsresa initierats och planerats. Av olika skäl genomfördes den dock inte 2017 utan blev uppskjuten, och kommer därför att genomföras i juni 2018 istället.

Vad gäller antalet anslutna till vår externa epostlista så fortsätter det att öka, och antalet anslutna till den var vid årsskiftet 412. Östgruppens facebookside hade vid årsskiftet 1426 följare, vilket innebär en ökning med 156 personer under 2017.